ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Факультет математики, фізики та інформаційних технологій
Кафедра комп'ютерних систем та технологій

СИЛАБУС
навчального курсу ОК 13 «ОРГАНІЗАЦІЯ БАЗ ДАНИХ ТА ЗНАНЬ»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів – 6; годин – 180, змістовних модулів - 3
Семестр	Весняний
Дні, час, місце	за розкладом занять
Викладач	Камєнєва Алла Вікторівна, к.т.н., доцент
Контактний телефон	0505563795
E-mail	alla.kameneva@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра комп'ютерних систем та технологій
Консультації	Онлайн консультації: посилання на відповідну zoom конференцію надається здобувачу вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова після його запита (листа) за адресою E-mail, яка зазначена вище в цій таблиці

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через: E-mail, zoom–конференції, в месенджері Telegram або очним чином в аудиторії під час впровадження загального офф-лайн режиму проведення занять.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення курсу – архітектура СУБД, основні моделі даних, моделі зберігання, язикові засоби мов опису й маніпулювання даними для основних моделей даних, основи організації знань.

Пререквізити курсу

курси по мовах програмування, операційним системах і математичній логіці.

Постреквізити курсу

Цей курс повинний супроводжуватися курсом для детального знайомства з однією із сучасних систем СУБД.

Метою курсу " ОРГАНІЗАЦІЯ БАЗ ДАНИХ ТА ЗНАНЬ" є вивчення принципів побудови систем управління базами даних (СУБД), теоретичних і практичних питань створення й використання баз даних і СУБД, основ організації знань.

Зміст курсу

Змістовий модуль 1. Введення у бази даних.

(Тема 1. Основні області застосування систем з базами даних. Поняття бази даних й її визначення. Діаграма "сутність-зв'язок". Тема 2. Поняття СУБД й її основні функції. Тема 3. Середовище СУБД. Тема 4. Моделі даних і концептуальне моделювання. Тема 5. Функції СУБД. Тема 6. Архітектури багато користувальницьких СУБД.)

Змістовий модуль 2. Основні поняття реляційної моделі даних.

(Тема 7. Реляційна модель даних. Основні поняття і їхнє інтуїтивне подання. Математичні визначення домена, відносини, кортежу, атрибуту, ступеня й кардинального числа. Визначення реляційної бази даних. Тема 8. Реляційна алгебра. Тема 9. Цілісність реляційних даних. Тема 10. Проблема NULL-значень.)

Змістовий модуль 3. Введення в організацію знань.

(Тема 14. Введення в організацію знань. Основні концепції і методи організації знань. Тема 15. Використання онтологій та таксономій для структурування знань. Тема 16.

Технології семантичних веб-даних. Застосування семантичних веб-технологій для покращення доступності та взаємодії з базами знань.)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Організація баз даних та знань» здобувач вищої освіти повинен

знати:

- архітектуру СУБД,
- основні моделі даних,
- моделі зберігання,
- язикові засоби мов опису й маніпулювання даними для основних моделей даних;
- методи забезпечення цілісності та захисту даних у базах даних;
- принципи управління транзакціями та блокування в багатокористувацьких системах;
- базові поняття організації знань, методи управління знаннями та їх застосування у різних галузях.

вміти:

-архітектуру СУБД,
- основні моделі даних,
- моделі зберігання,
- язикові засоби мов опису й маніпулювання даними для основних моделей даних;
- методи забезпечення цілісності та захисту даних у базах даних;
- принципи управління транзакціями та блокування в багатокористувацьких системах;
- базові поняття організації знань, методи управління знаннями та їх застосування у різних галузях.

Компетентності, які отримує студент у результаті вивчення курсу:

а) інтегральну (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

б) загальні (ЗК):

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

в) спеціальні (СК):

СК5. Здатність здійснювати формалізований опис задач дослідження операцій в організаційно-технічних і соціальноекономічних системах різного призначення, визначати їх оптимальні розв'язки, будувати моделі оптимального управління з урахуванням змін економічної ситуації, оптимізувати процеси управління в системах різного призначення та рівня ієрархії.

СК9. Здатність реалізувати багаторівневу обчислювальну модель на основі архітектури клієнт-сервер, включаючи бази даних, знань і сховища даних, виконувати розподілену обробку великих наборів даних на кластерах стандартних серверів для забезпечення обчислювальних потреб користувачів, у тому числі на хмарних сервісах.

СК14. Здатність застосовувати методи та засоби забезпечення інформаційної безпеки, розробляти й експлуатувати спеціальне програмне забезпечення захисту інформаційних ресурсів об'єктів критичної інформаційної інфраструктури.

СК16. Здатність реалізовувати високопродуктивні обчислення на основі хмарних сервісів і технологій, паралельних і розподілених обчислень при розробці й експлуатації розподілених систем паралельної обробки інформації.

Додатково поза стандартом.

СК17. Здатність застосовувати методи та засоби штучного інтелекту, баз даних та знань, теорії прийняття рішень для розробки та експлуатації інтелектуальних систем.

Результати навчання: по завершенню курсу студент матиме навички використання язикових засобів СУБД для розробки логічної й фізичної структури бази даних і написання прикладних програм. У результаті вивчення курсу студенти повинні розбиратися в питаннях теорії баз даних і проблемних питаннях, що визначають перспективу розвитку СУБД та організації знань.

ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (36 год.) та лабораторних занять (52 год.), організації самостійної роботи студентів (92 год).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та лабораторних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення матеріалу студентами денної форми навчання протягом семестру.

Під час викладання дисципліни використовуються словесні та наочні методи навчання: лекції, бесіда, пояснення; практичні методи навчання - виконання лабораторних робіт, розв’язання прикладів, робота з літературними джерелами (самостійна робота студентів).

ВІДПОВІДНІСТЬ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Курс "Організація баз даних та знань" сприяє досягненню наступних цілей сталого розвитку:

- **Ціль 4**: сприяє розвитку якісної освіти шляхом навчання студентів сучасним методам роботи з базами даних та знаннями.
- **Ціль 8**: підтримує економічне зростання, навчаючи студентів навичкам роботи з великими даними та інформаційними системами.
- **Ціль 9**: сприяє розвитку стійкої інфраструктури, індустріалізації та інновацій через освоєння технологій управління базами даних.
- **Ціль 16**: сприяє відкритості та ефективному управлінню інформацією, що є основою для прийняття обґрунтованих рішень у різних сферах.
- **Ціль 17**: посилює міжнародне співробітництво та партнерство у сфері інформаційних технологій, сприяючи розвитку глобальних інформаційних систем.